

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 7. De ratione qua digne sumatur sacrosancta Eucharistia ad spiritualis
gustus suavitatem ex Christi præsentia sentiendam,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

populo Eucharistiam possit tales reliquias sumere? Idem ad huc respondet, si sint particulae tunc consecratae pertinentes ad sacrificium quod celebravit, posse sumere, quia tota illa est una actio moralis. Si vero sint particulae in alia Missa consecratae, consultius esse se servetur, sicut prius servabatur; quam ut ita fumantur. Addit alius citatis Henriquez in prius memorato cap. 50. §. 2. Sacerdotem, si post horam à tempore ablutionis reperiat reliquias aut formulas ab aliis preparatas, debere illas referuare in sacratio, si que id non possit fieri, ut cum celebrat in Eremitorio, licere illi eas sumere, etiam post interuallum, dum manet in altari.

CAPVT VII.

De ratione qua digne sumatur sacrosancta Eucharistia, ad spiritualis gustus suauitatem ex Christi praesentia sentiendum.

SUMMARIUM.

124. Dignitas maxima sacrosanctae Eucharistiae, quae est motiuum summae reuerentiae ei exhibendae.
125. Ratio procuranda eiusdem reuerentiae.
126. Ratio procuranda et humilitatis, cum ad Eucharistiae sumptionem accedendum est.
127. Ratio timorem (cum quo item accedendum est) temperandi spe diuini auxilij.
128. Non obstat ea spes quin preparationi animae incumbere debeamus.
129. Fines sacrosanctae Eucharistiae, memoria recolendi.
130. Occupatio intellectus in consideranda summa Dei bonitate, sapientia, & potentia relucente in Eucharistia.
131. Occupatio eiusdem in remouendis rationem humanarum impedimentis occurrentibus aduersus fidei veritatem de eadem Eucharistia.
132. Varij effectus Eucharistiae, ex quibus potest excitari voluntas ad illius desiderium, & quasi famem.
133. Quali amore redamandus Christus dans se nobis in Eucharistia.
134. Quantam ostendat in hac, sui erga nos amoris magnitudinem.
135. De agenda ipsa communionem.
136. Agenda post communionem.

Hic ratio, prout à viro quodam pio obseruatum est, consistit primo in procurando, tum reuerentiam, tum humilitatem, tum etiam timorem spe temperatum; cum quibus conuenit accedere ad tam diuinum, ipsis etiam Angelis tremendum, Sacramentum. Deinde sancte occupando memoriam, mentem, & voluntatem: prout exigit res tanti momenti, prohibitis sensibus & appetitibus sensitiuis, ne illi vagentur, nec isti tumultuentur, sed timore & reuerentia aduenientis caelestis hospitii compellantur in officio manere. Denique in agendo ea quae decent, siue in ipsa sumptione, siue post eam.

De procuranda reuerentia.

SECTIO I.

124. **P**rimum omnium ante communionem recolendi, seruatque in gestibus & externo habitu modestia, debemus procurare interiorum reuerentiam, concipiendo mente, quam possumus sublimem, de tanto Sacramento, tam ab Angelis quam ab hominibus adorando, existimationem; nimirum verè certissimamque fidei actum elicendo, quo firmissime credamus Christum in Eucharistia contineri. Namque si de ea, ut olim Hebraei de manna, interrogas, quid est hoc? sicut Moyses illis respondit Exod. 16. Iste est panis quem dedit vobis Dominus ad vescendum,] ita tibi Christus, qui veritas est, nec falli aut fallere potest, respondebit ex D. Ioanne cap. 6. Hic est panis de caelo descendens. Ego sum panis viuus, qui de caelo descendi,] & Matth. 26. Accipite & comedite, hoc est corpus meum.] Quam igitur suspicienda est Eucharistiae dignitas, in qua Dei effusa in nos bonitas per immensam suam sapientiam, infinitamque potentiam sub accidentibus exiguae buccellae panis, mirabili inauditoque artificio accommodate

ad nostrum vsum, coarctauit Christum: ita ut illum verissime contineat, qui haeres est vnuerforam;] ad Hebr. 1. Cui data est omnis potestas in caelo & in terra] Mat. 28. Quem Deus exaltat, & dedit illi nomen quod est super omne nomen, & in nomine Iesu omne genu flectatur, caelestium, terrestrium, & infernorum, & omnis lingua confiteatur, quia Dominus Iesus Christus in gloria est Dei Patris,] ad Philip. 2. In qua gloria sicut facie ad faciem videndum se exhibens Beatorum panis est (de quo Luc. 14. Beatus qui manducabit panem in regno Dei) ita in Eucharistia dans se fide cognoscendum, cibus est viatorum. Id quod Iacobus exultans fidelis chorus, seu Catholica Ecclesia proficitur canendo, Ecce panis Angelorum factus cibus viatorum, &c. Proficitur pariter dum per publicos suos ministros nomine totius populi, certis horis (quia non potest continue) laudes coram eo diuinas decantant; itemque dum institutione festorum, erectione templorum, horumque exornatione, & ministrorum ac ministeriorum, ac caeremoniarum varietate & maiestate, atque aliis quibus potest modis honorem & gloriam ei exhibendam curat; ad imitationem eius quae sursum est. Hic rusalem mater nostra, ad Galat. 4. in qua laus, honor & gloria sine vlla intermissione Christo datur ex cap. 4. Apocalyp.

Procuranda igitur est Eucharistiae reuerentia, mentem erigendo, expendendoque feriori consideratione, quam dignum, quamque praestans sit illud quod nobis in eo porrigitur. Est enim Christus corpus sanctissimum, ex Virgine integerrima integerrimum, opera & artificio admirabili Spiritus sancti formatum, perfectissimum, rationi obsequentissimum ex materno vtero sine matris dolore, & sine vlla virginalis claustris fractione egressum; cuius actus depulsi sunt diuersi generis morbi ab hominibus, iuxta illud Luc. 6. Omnis turba quaerebat illum tangere, quia virtus de illo exibat, & sanabat omnes] cui obsecuta est aqua, ambulanti super illius vndas, sicut & caelum & terra, quando ipso patiente Sol & Luna obscurata sunt, & petrae scissae; quod postestas nostrae causa lacrymas, perpeffas molestias & ignominias, toleratos labores itinerum, famis, sitis, vigiliarum, vinculorum, verberum, sputorum, coronae spinicae, & supplicij crucis: translatum est in caelum, & ad dextram Patris omnipotentis collocatum: idque cum quanto maiestatis & gloriae splendore, ineffabile est, & arcanum; quod excedens omnem mentis nostrae captum, humili silentio venerandum est: Atque cum tam glorioso corpore simul portigitur, nobis viuificans ipsum, anima gloriosissima, quae ex primo momento suae creationis, diuinae naturae intuitione beata fuit, gratia ac donis Spiritus sancti sine mensura abundans, tanquam inexhaustus thesaurus omnium honorum caelestium, de cuius plenitudine ceteri omnes acciperent,] ex cap. 1. Ioan. Virtutibus praeterea omnium pulcherrimis ac prestantissimis ornata, & meritis innumerabilibus maxima. Quinetiam (quod infinitis partibus dignus est) diuinitas porrigitur, cui hypostatice id ipsum corpus & anima illud informans vniuntur, ita ut in Eucharistia agnosci debeat rerum omnium creator & supremus Dominus, omnis boni auctor, perfectionum magnitudine & numero infinitus, maiestate supra quam cogitari potest augustissimus, & idcirco cum omni animi submissione adorandus, & tanquam excedens omnem mentis nostrae captum humiliter suspiciendus potius, quam parum caute dispiciendus; ne, iuxta Sapientem Proverb. 25. scrutatores maiestatis opprimamur à gloria.

De procuranda humilitate.

SECTIO II.

126. **S**ecundo loco procurare debemus humilitatem, qua Christus in ordine ad hoc Sacramentum commendauit, cum illud instituitur Discipulorum pedes lauit, seque exemplum dedisse ait, ut facerent quemadmodum ille fecit, Ioan. 13.]

Expendendo igitur, quod in nobis ad vilem corporis conditionem, accedat animae (etiam peccatis per confessionem expiatis) miser status, ob tot, tamque varias ad peccata propensiones, quibus est obnoxia; demittamus nos, atque erubescamus coram Deo, ponderantes quam in digni simus

vt nostri

127. **V**t nostri causa tanta maiestas tam admirabile mysterium influerit: sicque pudore & verecundia perfusi deploremus perueritatem nostram, qua cum tanta negligentia & legnitie, Sacramentum omnium dignissimum vlturpamus. Quandoquidem (vt notatum est a D. Bonauen. in tract. qui inscribitur *Incendum amoris*) primo Dominus noster propter nos ibi totus est; nos autem raro vel nunquam ibi totum sumus. Quarta, ibi paratio est ad liberandum nos, quam nos liberari a miseria. Quinto, ipse maximo studio ad salutem nostram, insituit hoc Sacramentum: nos vero tepide, imo toti frigidi ipsum sumimus. Sexto, ibi est cum Angelorum frequentia; nos cum magna cordis irreuerentia. Septimo, ipse ibi ardens est, pro sua dilectione: nos ibi remississimi in gratiarum actione. Octavo ipse ibi est cibus Angelorum ad nostram refectioem; & nos non gustamus eam, propter nostram corruptionem. Nono, quod dispergimus per culpam, ipse congregat per gratiam, nec tamen grati sumus. Denique ipse est panis confirmans cor hominis, & nos languidi manemus: fons est vberimus, ex quo ad omnes Sanctos permanet omnium spiritualium donorum affluentia: & nos aridi ac talium donorum inopes inuenimur.

De spe cum timore coniungenda.

SECTIO III.

Tertio loco cum timor accedendi indigne ad sacrosanctam Eucharistiam, facile sequatur eam de qua agimus reuerentiam & animi demissionem, is quidem abiciendus non est, quia misericors & miserator Dominus eam dedit timentibus se. [Pal. 110. sed est temperanda spes, qua suscipitur animus expectatione auxilij Dei, qui etiam proprio Filio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum: quomodo enim ille cum illo non omnia nobis donabit, ad Rom. 8. Gustate inquit Spiritus sanctus per os David Psal. 33.] & videte quoniam suavis est Dominus. Beatus vir qui sperat in eo. Diuites eguerunt & esurierunt; inquirentes autem Dominum non minuentur omni bono.] Site deiciat maiestas Christi in caelo regnantis: erigat te humilitas te tibi in cibum dare dignantis; ac desiderio desiderantis hoc Pascha manducare tecum. Magna fuit humilitas nascentis in stabulo maior moriens morte ignominiosa in cruce; sed maxima iam regnantis in caelo, & nihilominus sub exigui panis & vini speciebus viliis, tradentis se hominibus, abiectis; imo & secleratis pro arbitrio tractandum, atque adeo comedendum, non vno tantum loco & tempore, sed vbiq; terrarum, & donec veniat: seu ad consummationem vsque saeculi. Pastor est bonus, qui proprio corpore pascit oves suas, nec venit ut perdat & maceret, sed ut illae vitam habeant, & abundantius habeant, ex Ioan. cap. 10. Nouit ipse, qui sapientia est aeterna, figmentum nostrum: expertus est nostras infirmitates, qui tam salutare nobis praescripsit aduersus aeternam mortem antidotum, & praeslitit ad vitam aeternam subsidium. Non enim habemus inquit Apost. ad Hebr. 4. Pontificem, qui non possit compati infirmitatibus nostris; tentatum per omnia pro similitudine, abique peccato. Adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratiae, ut misericordiam consequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno.] Dic igitur animae tuae, si nimio timore concutitur: Quare tristis es anima mea, & quare conturbas me? spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi, salutare vultus mei, & Deus meus, Psal. 25. Deinde fretus ope misericordiae diuinae, regi aeternae gloriae, domum tuam aduentanti procede obuia in spiritu humilitatis, & animo conuictito, atque admirans dic: Vnde hoc mihi, vt veniat Dominus meus ad me? non sum dignus vt intres sub tectum meum: attamen dic verbo, & sanabitur anima mea. Iesus es: Dic animae meae, salus tua ego sum, Psal. 34.]

128. **Q**uia vero tunc maxime diuinum auxilium adest, cum ipsi nobis non desumus, quodque nostrarum partium est facturus: tu interea ne deseras, sed cum omni diligentia vilem tuam domunculam emunda, & recurre ad B. Virginis aliorumque Sanctorum patrocinium, pro necessario ad tanti regis exceptorem apparatu obtinendo ex ipsius regia. Illi enim

domestici eius sunt & familiares, plurimum valentes apud ipsum auctoritate; dignitatis item ipsius, studiosissimi sunt, ac nostrae vilitatis amantissimi. Imitemur ergo rusticum, qui excepturus virum aliquem illustrem, casam quidem suam purgare potest; sed eam ornaturus, ad alienam locupletiorum opem recurrere cogitur.

De sancta occupatione memoriae, & intellectus.

SECTIO IV.

Ratio de qua agimus sentiendi suauitate ex Christi praesentia in sacrosanctae Eucharistiae digna sumptione, exigit ex parte memoriae, vt haec occupetur in recordatione finis ob quem ipsum Eucharistiae Sacramentum a Christo institutum est: qui multiplex ceterum. Ac primo, vt gloria Deo quam maxima redderetur per assiduum oblatione sacrificij, omnium quae esse possunt, dignissimi; etque par beneficiis in nos collatis, gratia referretur. Secundo, vt sua praesentia in tam humili specie, nos vehementius excitaret ad memoriam ascerbae & ignominiosae mortis suae pro nobis obitae, simulque beneficiorum quae in nos per eam redundant; atque vt reuocato in memoriam, renouatoque sui erga nos amoris tanto argumento, nostras ad se rebelles voluntates traheret, iuxta illud Ioan. 12. Et ego si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad meipsum, significans qua morte esset moriturus.] Tertio, vt in star cibi quo velcimus nos intime peruadens amatissimus Dominus, sibi penitus coniungeret, eaque coniunctione merita laborum & crucia, uum suorum nobiscum communicaret; nosque confortaret in hac arumosa vita, ac diuinitatis suae thesauro impleret, eleuaretque in excellentiam diuinam, ac tandem viuificaret vita beata.

130. **E**x parte autem intellectus procurandum est, vt euocata cogitatione ab aliis rebus, is occupetur in eliciendo firmo uiuoque fidei actu de Sacramenti Eucharistiae veritate; ex quo in administratione tanti mysterij defixus homo, conetur quanto studio potest diuinam adorare bonitatem, sapientiam, & potentiam; quia Dei perfectiones imprimis relucens in eiusdem Sacramenti institutione: bonitas quidem, quia quamuis Angelis peccantibus non pepercerit, tamen vt nos (criminosi laetitia maiestatis diuinae perinde reos) redimeret ab omni iniquitate, & exhiberet sibi populum acceptabilem, factorem bonorum operum, vniuersumque ex quo, in quo, & per quem sunt omnia, demisit ad statum, quem cernimus in Eucharistia, abiectum, & intus, ac ludibriis expositum. Sapientia vero, quia adeo accommodate ad imbecillitatem nostram, summa nostrae necessitati consuluit, vt illius singulare remedium institueret eiusmodi, quod esset nobis perinde obuium & familiare, ac cibus quo quotidie vescimur. Potentia denique, quia supra omnes naturae leges tam admirabili inauditoque artificio Christum verum Deum & hominem ad dexteram ipsius sedentem, in caeloq; regnantem, ita facit praesentem in terris, vt plurimis ac diuersis locis, ab omnibus & singulis fidelibus, sub exigua panis quantitate contentus, sumi possit in cibum vitae aeternae.

131. **O**ccupetur item intellectus in remouendis rationum humanarum impedimentis, si quae occurrant, aduersus eandem fidei veritatem: vt possunt esse, quod ea videatur habere quadam indigna Filij Dei maiestate; quae cum sit tanta, contineatur tamen te adeo contemptibili & exposita infinitis indignitatibus, quae ei inferri possunt, non modo a prauis hominibus, sed etiam a bestijs. Recolat igitur intellectus dictum Christi, Matth. 11. Beatus qui non fuerit scandalizatus in me.] quodque ipse ea sua humilitate non reliquerit nos sine testimonio diuinae suae maiestatis. Sic enim eodem D. Matthaei loco, cum appareret homo vulgaris, signa eiusdem maiestatis data mandat renuntiare D. Ioanni Baptistae inquit discipulis ipsius. Ite, renunciate Ioanni quae audistis & vidistis: caeci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes euangelizantur.] Etenim illo pauperrimo statu, quo natus iacebat in praeseptio pannis inuolutus ostensa est diuina gloria illius cui ex cap. 7. Danielis Millia, Millium ministrant, & decies centies centena millia assistunt.] quando Luca 2. multitudo militiae caelestis facta est laudantium Deum & dicentium, Gloria in excelsis Deo.] Item in statu illo ignominioso, quo quasi crimino-

criminosus pendeat in cruce, ostensum est Solis & Lunæ obfcuracione, petrarum sciffione, & aliis mirabilibus factis, quod esset verus Deus, nulli penitus peccato obnoxius. Sic enim *Math. 27.* Centurio, & qui cum eo erant custodientes Iesum, viso terræ motu, & his quæ fiebant, timuerunt valde dicentes: Vere filius Dei erat iste.

Denique in abiectissimo statu, quo est in Eucharistia; suæ diuinæ maiestatis præsentiam miraculis non tantum olim, sed his quoque temporibus manifestauit, pro ea quam gerit Ecclesiæ suæ cura, ad conseruandum in ea cultum sanctissimo huic Sacramento delatum, summæ ac supremæ Dei maiestati conuenientem, vt patet ex personis, quas ad illius ministerium Ecclesia ipsa deligit. Primo, natus ex legitimo coniugio; secundo, ætate maturas; tertio, corpore non debiles nec difformes; quarto, fortuna, vt habeant vnde victum honestum comparent, vel voluntariam paupertatem sequantur; quinto, fama & opinione probatas; sexto, moribus castas, ita vt illas solemni voto ad castitatem adstringat; septimo, pietate erga Deum ardentem; quo fit vt illis sitas preces satis longas iniungat quotidie recitandas. Fit etiam vt non promoveat illas statim ad tanti ministerij dignitatem; sed per plures gradus inferiorum ordinum. Denique regali Sacerdotio condignum, illis assignat externum habitum, veltum scilicet talarem, cum corona.

Patet etiam ex templis, quæ ad eundem cultum extant magnifica: ritu solemni ac vario mysteriosoque consecrata, & aucta altaribus ornatis auro, argento, marmoribus ac picturis. Itemque vasis, & vestibus, pulchritudine, elegantia & religione insignibus. Accedente vltimè musico concentu tam instrumentorum, quam humanarum vocum, atque suffitu thuris, aliarumque rerum odoriferarum, ac demum luminum multitudine; vt quoad potest, in terris regia cœlestis adumbretur, in qua gloriosius regnat is, qui suam præsentiam in Eucharistia nobis exhibere non dedignatur.

At dices, iniici quoque in hominis stomachum sordibus ac fœtoribus repletissimum. Respondetur, id esse indicium non vilitatis, sed adorandæ bonitatis, qua mediator Dei & hominum Iesus Christus tanto diuinæ gloriæ nostræ salutis arsit desiderio, vt tanquam granum frumenti cadens in terram (quod in ea putrefactum ac mortuum multum fructum adfert) sua tanta humilitate quasi in nihilum redactus, fructus diuinæ gloriæ, ac nostræ salutis ad Dei honorem germinat profertque vberimos.

De sancta occupatione voluntatis.

SECTIO V.

EX parte demum voluntatis procuranda est puritas ab omni praua affectione, & dolor vehemens de perpetratis peccatis, cum fitimo & perfecto proposito emendationis, exclusis omnibus occasionibus peccandi in posterum, & adhibita ori, sensibus, & cordi custodia diuini timoris.

132.

Secundo, excitanda est in illa, vehemens cupiditas & fames huius admirabilis cibi per considerationem tot ac tantorum bonorum quibus cõplemur illius sumptione. Ex quibus ad vitandam prolixitatem nimiam, tantum attingemus, illam proportionem quadam id efficiere in anima bene præparata, quod terrenus cibus efficit in corpore bene constituto. Primo enim spiritualem gustum ipsius, mirabili suauitate afficit. Secundo vitam gratiæ in ea conseruat. Tertio apud perfectionem charitatis adducit. Quarto vires addit ad præclara agenda, & ardua fortiter patiendam. Quinto pietatis & deuotionis quasi succo, opimam ac colore viuendam faciens, iucundam reddit ac amabilem. Quod est nos per illam iis diuinis donis augeri quibus sumus grati omnibus, neminem offendentes nostro exemplo, sed omnes ad virtutem prouocantes. Denique, quod summum est, ita nos cõiungit Christo, vt ei incorporamur ipseque in nobis sit, & nos in ipso, ex quo hauriamus vitæ spiritum, sicut membra corporis ex capite: iuxta illud *Ioan. 6.* Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in eo.] Item Qui manducat me, & ipse viuet propter me.] Itaque si vitam longam desideras, audi veritatem ibidem dicentem: Qui manducat hunc panem, viuet in æternum:] simulque monentem. Nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis.]

Certe salute nihil est desiderabilius: quæ quidem à nullo, & ab eo, qui dignatur se nobis in Eucharistia dare, expectanda est; iuxta illud *Act. 4.* Non est in aliquo alio salus. Nec enim aliud nomẽ est sub cœlo datum hominibus, in quos oporteat saluos fieri.]

Quid quæso melius potest homini contingere in hac vita tot miseris obnoxia, ac necessitatibus expõta, quam munus esse præsentia Christi, cui data est omnis potestas in cœlo & in terra, *Math. vlt.* Et de cuius propensâ voluntate subuenienti nobis, dubitari non potest; cum nos tanto amore complexus sit, vt se in cibum & pignus æternæ salutis daret. Idemque nos à sollicitudine nimia prouidendi necessitatibus huius vitæ reuocet, & polliceatur quærentibus regnum Dei, & iustitiam eius, necessaria omnia adicienda esse, *Math. cap. 6.* neque dubitandum est, quin eadem & sciat, & velit, ac possit adicere, pro sua sapientia, bonitate, & potentia infinita. Ad cumulum accedit, quod illud expectandum sit votis omnibus, per quod Deo, pro sua maiestate, & infinitis in nos beneficiis, reddamus gloriam qua fieri potest maximam. Ad id autem, tunc maxime possumus idonei esse, cum per susceptionem Eucharistiæ Christum in nobis manentem habemus: quando quidem tunc nos totos ac nostra omnia æterno Patri offerentes, simul dilectissimũ Filium offerimus, qui misericorditer se efficit nostrũ. Quid enim tam nostrũ est quam cibus quo vescimur?

Excitanda tertio loco est voluntas, ad tam insignem nostri amorem referendam, amore iis conditionibus cumulato, quibus referat dantis se nobis in cibum, amorem erga nos. Nempe vt primo quidem purus sit, quo ipsius gloriam solam queramus; sicut ille vilitatem solũ nostram spectat, non vllum suum commodum. Secundo, vt sit amor intimæ cõiungam familiaritatis, quo nos totos illi cum pijs & ardentibus colloquiis consecremus, qui sic se familiariter, intimeque exhibet nobis, vt in nostra etiam viscera se infuset. Tertio, vt sit fortis amor, qui scilicet nulla possit calamitate, aut incommodorum elutione extingui: sicut & ipseita nos amavit, vt non refugiat periculum innumerarum iniuriarum, cui expositus est in ipsa Eucharistia. Quarto, vt sit stans sit, tanquam conceptus ex aduentu illius qui omnibus diuinis suauitatibus affuit, iuxta illud *Psalm. 33.* Gustate & videte quoniam suavis est Dominus, beatus vir qui sperat in eo.] Quinto, vt sit liberalis, quo nos, nostraque omnia velimus illi; qui se, suaque immortalæque diuinitatis nobis communicat, vt dicere liceat cum sponsa *Cant. 2.* Dilectus meus mihi, & ego illi.] Sexto, vt adeo potens sit ac thaurus, vt mortificatus spiritu, factis carnis: seu obnta nostri victoria, sic dominetur in nobis ipse Christi amor, vt cum *D. Paulo ad Gal. 2.* liceat dicere: Vivo ego, iam non ego, viuit vero in me Christus.] Septimo, vt efficeat sit; seu quo stabili firmoque decreto pro Christi gloria in animum inducamus, freti spe auxiliij ipsius, vitia nostra corrigere, & virtutum studio incumbere; maxime humilitatis & patientiæ: quarum necessitatem inculcauit cum *Lucæ cap. 9.* dicebat ad omnes: Si quis vult post me venire, abneget semetipsum & tollat crucem suam & sequatur me.] In hoc autem Sacramento magister optimus dat illustria exempla: humilitatis quidem in eo, quod sub vili & fragilli particule panis figura, offert se in sacrificium; verusque Dei Filius cum sit, & vniuersorum Dominus, sic diuinam suam maiestatem & gloriam occultat, vt de illius excellentia nihil appareat; perinde se habens, ac si nihilum esset. Nempe accidentia, sub quibus latet, perinde immutata relinquens, ac si ibi non esset: Sacerdoti peccatori submittit se eoque, vt ad consecrantis vocem statim si stat se, ac in manibus ipsius tradat pro arbitratu siue digno, siue indigne tractandum & sumendum: Neque ipse qui est Angelorum gloria & decus, dedignatur in spurcissimum sordidissimumque hominis pectus venire & habitare: atque adeo qui Sanctus est Sanctorum, cuius in cœlo laudes sociæ exultatione omnes Sancti concelebrant, animæ peccatis variis contaminatæ consortium inire, ac benigne sufferre.

Exemplum vero patientiæ illustre in eo Christus dat. 9. se in sacrosancta Eucharistia habeat velut passiuus, quasi corpus mortuum, aut baculus in manu senis; non enim repugnat, nec contradicit, aut resistit Sacerdoti, etiam si conte-

innatur,

innatur, ac etiam interdum ludibrio impudētissime habetur; sed pro illius arbitrio atollit se sinit, & demittit, ac porrigi sinit bonis, siue malis: itemque transferri, & siue in hoc, siue in illo altari, aliove loco collocari: atque quouis tempore, sub quavis hostia, & vbicumque collocetur patienter expectat, etiam in tenebris, & solus derelictus; vt ipsum cum liberit ad eam usque percipienda bona ingentia, quæ liberalissime nobis offert, & dare paratissimus est. Quid igitur Domino tanta faciente & ferente pro seruo non faciet & non feret seruus? pro Domino, cui non vno, sed infinitis prope modum titulis, debet omnia? Consentaneum est sane, vt tota voluntate tam insigni exemplo inuitatus incumbat in studium humilitatis, & patientiæ, quibus pro Christi gloria se in sacrificium offerat, malorum perpeffione iugiter mactandū, & annihilandum: sicut Christus ipse immutabili proposito, non obstantib. iniuriis, quas patitur, semetipsum in Eucharistia Deo tradit pro nobis oblationem; non semel, & vno tantum loco, sicut in passione; sed quotidie, innumerabilib. pene vicibus, ac plurimis locis.

Porro magnitudo amoris quem erga suos fideles Christus Dominus ostendit in Eucharistia patet. Primo ex vehementia affectus, quam indicauit Luc. 22. illam institutus dicens: Desiderio desideravi hoc Pascha manducare vobiscum antequam patiar. Secundo, ex tempore institutionis; nempe in qua nocte tradebatur, ex prior. ad Corinth. cap. 11. Scudam ab inimicis de illo occidendo agebatur, ipse donum hominibus contulit, quo nullum pretiosius est, aut dignius, vt ex antedictis satis patet; ac in cibis qui digne sumptus viuificat vita beata & æterna. Tercio patet, ex modo eiusdem institutionis, qui fuit; quod ipse Dominus pro nobis subitutus mortem, quasi condens testamentum: cum in morte commendaturus esset Deo Patri suum spiritum & Ioanni matrem suam, atque hinc sponsam suam Ecclesiam (per illud Ioan. 19. Mulier ecce filius tuus, latroni daturus paradysum, & militibus sua vestimenta relicturus. Prædie quam pate-retur, ex citato cap. 11. sacrosanctum suum corpus sumendum in cibum, qui vitam eis afferret æternam, fidelibus legauit quando suis Discipulis dixit, Accipite & manducate, hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur, Math. 26.] Quod legatum tanta firmitate ratum esse voluit, vt nullis hominum peccatis reuocaretur; tamq; amplum, vt ad omnes fideles extenderetur: nec quemquam benevolentem excluderet à participatione tanti beneficii.

Te ergo considera insigni amore cum cæteris fidelibus præuentum à suauissimo Domino IESV, vt condenti testamentum misericorditer cum eis occurreris; teque tantopere amantem omnibus viribus redama: nec amor propius te remoretur; cuius abnegandi tam singulare motiuum habes in Eucharistia, in qua Christus tanquam omnem sui curam deponens, relinquisset Sacerdotis arbitrio tractari, vt ante habebatur est, ac tanquam agnus coram tondeute se non aperiens os suum, iuxta Isaiam cap. 53. se totum permittit ei, cuius plerumque vltima aut etiam nulla cura est ipsius. Quæ tanta ac talia, homo Christiana fide imbutus, considerans amore sui geri à filio Dei, mirum est si accessurus ad hoc sacrum conuiuium, quod est memoriale acerbissima passionis pro ipsa obite, non inardescat redamando se tantopere amantem; aut saltem inardescere expectat, illud ex animo usurpans. Absorbeat Domine IESV Christe mentem meam ignita & melliflua vis amoris tui, ab omnibus quæ sub cælo sunt, & amore amoris tui moriar, qui amore amoris mei dignatus es in cruce mori.

De iis quæ in ipsa comunione, & post eam agenda sunt.

SECTIO VLTIMA.

VBientum fuerit ad comunione, excitato dolore de peccatis; & facta illorum generali, vt assolēt, cōfessione, petitaq; de illis à Deo venia, excitandus est animus ad lætitiā ex aduentu tanti Regis; & instaurata consideratione summæ & adorandæ maiestatis Christi, nostræque vilitatis: ad eum suscipiendum, cum magna veneratione accedendo, dicendum est deuote: Domine non sum dignus vt intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo, & sanabitur anima

mea. Deinde sine strepitu verborum curandum est cœlestem hospitem in domum inducere animo bene collecto, meditando ipsius Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi præsentem maiestatem, sitiparam cœlestium ciuium agminibus, ipsumque panem de cælo verum & viuificum, cum humilitate ac reuerentia, quam fieri potest maxima, sumendo de manu sacerdotis, quasi de manu ipsius Christi, cuius ille ad-minister est: ac studendo internam habere animi lætitiā cum gratitudine summa erga tanti beneficii largitorem Deum: non secus ac si positus in paradiso terrestri cum Adamo, de fructu arboris vitæ satiarer; pacens scilicet animam meam de Christi humilitate, aliisque virtutibus; illas cogitando vehementerque appetendo; & sic in ipsius Christum transformari optando vt tota mea mens & cogitatio, voluntas & desiderium semper in eo fixa sit & firma, immobiliterque radicata.

Susceptus autem Christus Dominus sub tectum nostrum, cum officiosi timoris significatione, & magno desiderio ei placendi, obsecrandus est, ac humiliter rogandus, vt dignetur per suam gratiam, stabilem in nobis sedem figere, nec permittere nos vnquam ab ipso separari; cor ipsum nostrum resignando omnino in manibus eius, vt illud fingat suo arbitratu, & conformet suæ sanctissimæ voluntati: solus illud possideat, qui solus illud fecit: sitque super illud æternum & immobile signaculum. Cui resignationi succedere potest actus amoris, quo ipsum, in quo omne bonum nostrum consistit, toto cordis affectu amplectamur. Deinde admiratio tam immensæ benignitatis ipsius, vt non iam Virginis omnibus virtutibus ornatisimæ, diuinaque gratia plenissimæ exhorrescat vterum (quod ipsa etiam sancta Ecclesia in eo miratur) sed quod in nostro corpore tanquam in immundo stabulo versari non patet sibi graue & indecorum. Præterea confessio propriæ imbecillitatis, qua nos impares profiteamur prædicandis laudibus tantæ benignitatis ac liberalitatis erga nos diuinæ. Ideo enim Ecclesia ad auxilium cæterarum creaturarum, non modo earum quæ sursum sunt in cælo, sed etiam earum quæ deorsum in aere, aqua, & terra, Sacerdotes compellit currere; cum imponit illis recitandum post Missam canticum trium puerorum, Benedicite omnia opera Domini Domino.

Quarto, ex imo pectore agenda sunt gratiæ maiestati diuinæ, quæ dignata est tam pretioso & admirando cibo nos satiare. Ad quod accommodata est illa D. Thomæ oratio, Gratias tibi ago Domine sancte Pater, &c. Cum qua gratiarum actione coniungenda est oblatio, qua nos cœlesti Patri offeramus totos, diuino quidem conspectu ipsius indignos, sed in nobis tanquam in pixide habentes Christum, per infinitam suam misericordiam effectum nostrum; ad eo pixidem simul & contentum in ea offerentes cum debito cordis affectu, faciamus oblationem dignam Deo, eiq; gratissimam. Ad quem affectum procurandum, vt oblatio nostra in conspectum diuinæ maiestatis cum odore suauitatis ascendat, recurrendum est ad Christum per illam orationem D. Bonauen. Transige dulcissime IESV medullas & viscera animæ meæ suauissimo ac saluberrimo amoris tui vulnere, &c. implorandaque Spiritus sancti assistentia, & Beatæ Virginis, aliorumque Sanctorum suffragia. Quinto, quasi oblata opportunitate negotiandi cum Domino nostro de rebus maximi ponderis, puta de cælo, & vita beata, de nostra ac nostrorum salute, de iis quæ ad defensionem & amplificationem Ecclesiæ pertinent, & aliis similibus; quæ necessaria putamus, postulabimus; nominatim autem nobis gratiam ad eas culpas euitandas, quas aduertimus in nobis grauiores, & magis noxias esse, recitando Pater, & Ave, &c. Postremo renouandum est propositum nostrum abstinentiæ & diligenter cauendi ab eo quod offendet Dominum nostrum sanctissimum; statuendo nos velle custodire mentem & cor, perinde ac si pixidem sanctissimi Sacramenti in manu tenentes circumferremus; memores quod vnde equæ septi sumus Angelis tanquam Christi nobilibus aulicis comitantibus suum regem: prout inculcat D. Laurent. Iustinianus in sermone quodam præclaro, quem fecit sacrosancta Eucharistia.

Nec vero tantum cauendum est ab offensis hospitis no-

ftri cœlestis, sed etiam exhibendum est illi obsequium: tum lectio, & auditione rerum piarum, tum etiam executione operum pietatis: parque est, ut tanquam de manibus inimicorum nostrorum liberati seruiamus illi in sanctitate & iustitia coram ipso omnibus diebus nostris: mercedem gloriæ ipsi miserante tandem recepturi. Cui laus est, honor & gloria, in sæcula sæculorum, Amen. Finem tandem huic capiti imposituri monēbimus rei dignitatem exegisse, ut illud faceremus longius. Ex abundantiore mensa quisque capiet quod sibi necessarium inueniet: nec negliget documenta, quæ aliis citatis dat Henríquez in sua summa lib. 8. cap. 49. §. 1. *hu verbis*: Dum sumit, caueat ne quid decidat, non masticet, sed reuerenter traiciat, ne quid dentibus hæreat: si hæsit palato, vel calici particula hostiæ, decentius est ut cum ablutione etiam iterata traiciat, quam tactu digiti Sacerdotalis: nec mox post cõmunionem expuat, propter reliquias. Decet, ne statim alios cibos ingerat, qui misceantur cum speciebus. Eucharistiæ in stomacho. Seruentur etiam circumstantiæ loci: communiter enim non decet per bullam aut priuilegium communicare sine honesta causa in priuato sacello domus secularis: nec horis indebitis quibus non celebratur, quamuis iure nulla hora determinetur, dummodo homo ieiunus sit: hæc ille. De peccato mortali quod committi potest suscipiendo Eucharistiæ de manu mali ministri, iudicandum est per ea quæ antedicta sunt lib. 1. cap. 14. sect. 3.

CAPVT VIII.

De effectibus Eucharistiæ.

SVM MARI VM.

- 137 Effectus Eucharistiæ in eo quod digne suscipitur.
 138 Qui in anima producantur, reducantur ad promotionem ad bonum, & ad reuocationem à malo.
 139 Effectus preseruationis anime à peccato: & collationis diuina gratia ex opere operato.
 140 De hoc eodem effectu, cum plures species sacramentales ferrosur sumuntur.
 141 Effectus preseruandis à mortalibus & liberandis à venialibus.
 142 Eucharistiæ sumptione non remitti panem peccato debitam, quomodo intelligendum.

HORVM explanationem D. Thom. persequitur in 3. par. quest. 79. ubi multa Suarez tam in cõment. quam in disp. 63. & 64. sed quia remotiora sunt à nostro instituto, contenti erimus aliquot documenta tradere, quibus ea quæ præcipua sunt attingemus.

Primum est: Eucharistiæ non tantum in anima, sed etiam in corpore suscipientis multa efficere, & maxime tria, quæ in cit. disp. 64. Suarez late explicat.

Primum est: fomitem peccati, ardoremque concupiscentiæ minuere, & bonos affectus in appetitu sensitiuo excitando, reddere hominem promptum & alacrem ad vitam ex virtute agendam: per abundantiam enim charitatis, quæ in hoc Sacramento confertur, affectus voluntatis redundantes in appetitum sensitiuum, causant in eo concupiscentiæ & terrenorum affectuum moderationem.

Secundum est, resurrectio & gloria corporis, quam ij qui fuerint huius cibi cœlestis participes consequentur: non tantum ratione gratiæ & gloriæ animæ, sicut ceteri beati, sed etiam hoc speciali titulo (prout declarat Suarez in eadem disp. 64. sect. 2. col. 3.) quod habuerit carnem suam, carni Christi coniunctam per susceptionem huius Sacramenti: iuxta illud Domini, Ioan. 6. Qui manducat hunc panem uiuet in æternum, & Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem habet vitam æternam, & ego resuscitabo eum in nouissimo die. Tertium est, vnio cum Christo, de qua inter alia multa Suarez in sequen. sect. 3. colum. antepenult. sic habet. Quando Christus digne sumitur, realiter coniungitur suscipienti: quia vere ac proprie intra ipsum constituitur, & quasi quodam corporali amplexu apprehenditur. Ex quo fit, ut quamdiu Christus ibi adest, quantum est ex Sacramenti virtute, illum à quo susceptus est, ex-

citer ut diligit, affectusque complectatur ipsum, quem habet corporaliter præsentem.

Secundum documentum est: Omnes effectus, quos Eucharistiæ producit in anima, posse ad duo capita reuocari, nempe ad promotionem ad bonum spiritale, & ad reuocationem ac liberationem à malo spirituali siue culpa: siue peccat; prout declaratur sequentibus documentis.

Tertium est: Huius Sacramenti susceptionem, promouere animam ad bonum: quoniam confert ei augmentum gratiæ habitualis, conciliatque ei quædam actualia auxilia diuina (de quibus copiose Suarez disp. 63. sect. 9.) vt per charitatis & aliarum virtutum exercitium resistens ardori concupiscentiæ, possit vitam suam spirituales conseruare.

In quo quidem augmento & actualibus auxiliis consistit ea sacramentalis gratia, quæ est proprius ac primarius huius Sacramenti effectus: quo scilicet diuinus iste cibus id præstat in anima, quod corporalis cibus in corpore, vt bene declarat D. Thom. in citata quest. 79. art. 1. Nam roborat augetque charitatem & ceteras animæ virtutes tanquam animæ vires, æstu quodam concupiscentiæ imminutas: restituit, sicut corporalis cibus restituit illud quod actione caloris naturalis deperditum est in corpore. Nec refert, quod cetera Sacramenta idem præstare censentur: nam id principaliter conuenit huic Sacramento, tanquam omnium præstantissimo, atque re ipsa continente fontem omnium gratiarum. Vnde Ioan. 6. dictum est à Domino: Caro mea vere est cibus. Denique delectat animam, quia per hoc Sacramentum maxime excitatur in anima deuotio, & charitatis feruor: replendo eam dulcedine diuini sui saporis. Vnde in Ecclesiastico officio dicitur panis de cœlo, omne delectatum in se habens. Item pinguis panis Christi Christi delicias præbens Regibus, & adeps frumenti quo satiat nos Dominus.

Quod autem aliquando à fumentibus non sentitur talis delectatio & suauitas, ex eo nascitur (vt ex Guiliel. Parisiensis habet Gregor. à Valent. tom. 4. disp. 6. quest. 7. puncto 1. col. 1287.) quod peccatis venialibus male affectum habeant animæ palatum, nec rem tantam secum reputent, quantum requiritur ad feruorem charitatis: qui tunc maxime in voluntate fouetur, cum cibus iste per meditationem pie illi ab intellectu quasi masticatur.

Cæterum non tam gratiæ augmentum, sed quandoque etiam primam gratiam, & peccatorum mortalium remissionem Sacramentum istud conferre, multorum Theologorum sententia est, quam refert & sequitur Suarez disp. 63. sect. 1. ubi etiam cõtrariæ sententiæ rationes soluit clare. Vide antedicta lib. 16. cap. 6. sectione priore, & Greg. à Valen. in citato puncto 1.

Quartum documentum est, Sacramentum istud facere, vt anima præferuetur à peccato, perseueretque in bono. Cibi enim proprium est suppeditare robur ad vitam producendam, & ad resistendum illi contrariis. Talem autem effectum Eucharistiæ producit; ex D. Thoma 3. part. quest. 79. artic. 6. Namque prout hominem Christo coniungit per gratiam, roborat vitam spiritalem, tanquam spiritualis cibus, & spiritalis medicina. Et prout signum quoddam est passionis Christi, per quam victi sunt dæmones, roborat animam aduersus insurgentes dæmonis tentationes: quandoquidem ex D. Chrylost. homil. 45. in Ioanem: tanquam Leones flammam spirantes ab ipsa sacra mensa discendimus terribiles affecti Diabolo.

Quintum documentum est: Hoc Sacramentum (nisi ponatur obex) spirituales effectum gratiæ ex opere operato conferre, in ipsum vera & reali mædicatione: seu cum ipsum missum in os ad stomachum transmittitur. Istud colligitur ex verbis Domini, Ioan. 6. Qui manducat me, uiuet propter me. Et Qui manducat hunc panem uiuet in æternum. Confirmaturque ex eo, quod in omnibus Sacramentis gratia conferatur per ipsorum applicationem ad subiectum: nempe ad hominem eiusdem gratiæ capacem: Sufficiet autem subiecto applicatum hoc Sacramentum dicitur, quando manducatum est seu transmissum ad stomachum: etenim datur per modum cibi, qui per huiusmodi transmissionem dicitur applicari.

Plura de hac re Suarez, in eadem disp. 63. sect. 4. docens in sequenti 5. & 6. plures species sacramentales successiue sum-